

Piotr Szeligowski

Centrum Rozwoju Edukacji
Województwa Łódzkiego w Łodzi
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Łodzi
e-mail: p.szeligowski@cre-lodz.edu.pl
 <https://orcid.org/0009-0004-8554-2016>

Monika Wachowicz

Uniwersytet Łódzki
Katedra Informatologii i Bibliologii
e-mail: monika.wachowicz@uni.lodz.pl
 <https://orcid.org/0000-0002-2846-374X>

[X Nowe Ogólnopolskie Forum Bibliotek Pedagogicznych w Krakowie „Budujemy relacje. Biblioteka miejscem społecznym” (11–12 czerwca 2026 r.)

DOI: <https://doi.org/10.18778/0860-7435.42.11>

W dniach 11–12 czerwca 2026 roku w Krakowie odbyło się X Nowe Forum Bibliotek Pedagogicznych. Zostało ono zorganizowane, jak wszystkie poprzednie spotkania z tego cyklu, przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. Hugona Kollątaja w Krakowie. Jubileuszowa edycja forum była poświęcona bibliotekom jako przestrzeniom publicznym służącym współpracy, partnerstwu, budowaniu relacji, „wymianie doświadczeń i wzmacnianiu kompetencji społecznych” (Piotrowska, 2026). Wystąpienia prelegentów

ukazały szerokie spektrum działań bibliotek – od pracy z emocjami, przez edukację i współpracę lokalną, regionalną i zagraniczną, po wykorzystanie nowych technologii i sztucznej inteligencji.

Wśród partnerów wydarzenia znaleźli się Empik go i ProLib (PROLIB w czerwcu na konferencjach bibliotekarskich, 2026). Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: Wojewoda Małopolski, Krzysztof Jan Kleczar, Marszałek Województwa Małopolskiego, Łukasz Smółka, Prezydent Miasta Krakowa, Instytut Studiów Informacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Biblioteka Narodowa, Biblioteka Jagiellońska, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie. Patronat medialny Kraków.pl, „Hejnał Oświatowy. Miesięcznik Małopolskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli” oraz „Biblioteka w Szkole. Miesięcznik Nauczycieli Bibliotekarzy”.

Zaproszonych gości i pozostałych uczestników powitała mgr Anna Piotrowska, Dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Hugona Kollątaja w Krakowie. Z uwagi na jubileuszowy charakter forum odczytano listy gratulacyjne: mgr Monika Graczyk, wicedyrektor Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie przekazała list od dr Agnieszki Fludy-Krokos, dyrektora tejże ksiąźnicy, a jednocześnie przewodniczącej Rady Naukowej PBW w Krakowie; dr hab., prof. UŁ Mariola Antczak, kierownik Katedry Informatologii i Bibliologii UŁ odczytała list gratulacyjny od pracowników i studentów prowadzonej przez siebie jednostki.

W pierwszym dniu odbyły się dwie sesje forum, uczestnicy mieli też możliwość zwiedzenia Pałacu Krzysztofora oraz wzięcia udziału w uroczystej kolacji.

Otwarcie forum i wygłoszenie mowy wstępnej powierzono Dariuszowi Styrnie, dyrektorowi Departamentu Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Moderatorem pierwszej sesji była dr Dagmara Kawoń-Noga (Opolskie Centrum Edukacji. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu). Pierwsze wystąpienie (*Jak budować relacje? Starożytne korzenie współczesnej komunikacji*), należało do dr hab., prof. UJ Michała Rusinka, który odwołał się do początków i współczesnego rozumienia retoryki. Zwrócił uwagę zebranych na to, że dzisiejsze postrzeganie retoryki nie ogranicza się tylko do widzenia jej jako „sztuki przekonywania”, ale obejmuje także sztukę „uwważnego słuchania”, „bycia przekonywanym” w procesie komunikacji (sztuka dialogu). Kolejny referat (*Dzień dobry i co dalej? O relacjach międzyludzkich dnia dzisiejszego*), wygłosiła psycholog, terapeuta, mediator i edukator, mgr Maria Papugowa. Omówiła determinanty uwarunkowań relacji międzyludzkich i ich rodzaje. Odniosła się też do kwestii wpływu technologii oraz aksjologicznego wymiaru i znaczenia relacji. Moderatorem drugiej sesji była dr hab. Krystyna Zabawa (prof. UIK z Instytutu Neofilologii, Katedry Nauk

o Literaturze Uniwersytetu Ignatianum w Krakowie). Pierwszy referat w tej sesji (*Biblioteka jako przestrzeń społeczna na przykładzie Biblioteki Miejskiej w Łodzi*) wygłosiła dr hab., prof. UŁ Mariola Antczak z Katedry Informatologii i Bibliologii Uniwersytetu Łódzkiego. W swoim wystąpieniu zaprezentowała wielowymiarową transformację łódzkiej miejskiej ksiąźnicy publicznej oraz jej filii. Metamorfozy Biblioteki były egzemplifikacją teoretycznego wywodu na temat przestrzeni społecznej i poszukiwań elementów, które mogłyby o niej świadczyć. Uzupełnieniem tego wywodu były zagadnienia, przedstawione przez dr Monikę Wachowicz (Katedra Informatologii i Bibliologii Uniwersytetu Łódzkiego) w referacie *Komunikacja biblioteki ze społecznością jako niezbędny artefakt nowoczesnej instytucji na przykładzie Biblioteki Miejskiej w Łodzi*. Referentka omówiła kwestie związane z komunikacją ksiąźnicy w serwisach Facebook i Instagram w kontekście jej kultury organizacyjnej prezentowanej placówki. Następny referat *Wolontariat jest bezcenny! Wykorzystanie zaangażowania wolontariackiego w bibliotekach publicznych – wizja a rzeczywistość*, wygłosiła dr Agnieszka Łakomy-Chłosta (Instytut Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach). Zaprezentowała uczestnikom zagadnienia związane z wolontariatem, wymieniła jego rodzaje, wskazała zasady funkcjonowania wolontariatu w bibliotekach, przybliżyła wybrane projekty dla wolontariuszy na przykładzie inicjatyw Miasta Stołecznego Warszawy, Katolickich Bibliotek Niemieckich i województwa śląskiego. Kolejne wystąpienie, *Wymiana wydawnictw jako relacja. O międzyinstytucjonalnych sieciach współpracy w działalności Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie* należało do mgr Lucyny Jaworskiej (Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie). Przedstawiła ona w ujęciu historycznym współpracę biblioteki z partnerami polskimi i zagranicznymi w zakresie pozyskiwania wydawnictw naukowych. Referat *Forum, które łączy. Cztery edycje Wielkopolskiego Forum Bibliotekarzy jako przestrzeń współpracy, integracji i wymiany doświadczeń* wygłosiła dr Bogumiła Celer (Publiczna Biblioteka Pedagogiczna, Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu oraz Uniwersytet Kaliski). Prelegentka podkreśliła rolę forów jako wydarzeń środowiskowych integrujących środowisko, wzmacniających tożsamość zawodową, umożliwiających wymianę dobrych praktyk oraz dyskusję o wspólnych problemach bibliotek. Referentka wymieniła znaczące wydarzenia z tego zakresu o charakterze ogólnopolskim i regionalnym oraz scharakteryzowała kolejne edycje Wielkopolskiego Forum Bibliotekarzy, opisując ich problematykę. Sesję wieńczyło wystąpienie mgr Piotra Kołacza, przedstawiciela Empik Go – partnera konferencji. Prelegent zaprezentował zgromadzonym ofertę Empik Go dla bibliotek (ponad 5 tys. wydawnictw i autorów [!]), jak również omówił udogodnienia techniczne, które przewidziano dla bibliotek oraz dla czytelników korzystających z aplikacji.

Organizatorzy Forum umożliwili uczestnikom zwiedzenie Pałacu Krzysztofory. Dzięki tej wycieczce, zebrani mieli wyjątkową okazję bliższego poznania dziejów miasta Krakowa, jego dorobku kulturalnego i tradycji regionalnych. Dużym przeżyciem dla uczestników konferencji była możliwość wejścia do sali urządzonej na wzór tzw. „szopki krakowskiej”. Przy uroczystej kolacji dyskutowano na tematy zapoczątkowane podczas obrad na forum.

Drugi dzień Forum był również inspirujący, bo zadedykowany roli bibliotek w budowaniu relacji społecznych oraz ich funkcjonowaniu we współczesnym świecie. Wydarzenie zostało podzielone na dwie sesje, podczas których uczestnicy mieli okazję wysłuchać wielu interesujących wystąpień, wymienić się doświadczeniami oraz spojrzeć na działalność bibliotek z różnych, często bardzo nowoczesnych perspektyw.

Pierwszą sesję, moderowaną przez dr Marię Miduch, (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Salezjański Instytut Teologiczny) otworzyło wystąpienie mgr Małgorzaty Lewandowskiej-Pyż (Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Mariana Rejewskiego w Bydgoszczy), *Poznajmy się w ciemności*, dotyczące zajęć edukacyjnych jako sposobu wzmacniania kompetencji społecznych i budowania relacji. Podkreślono, jak ważną rolę odgrywa biblioteka jako przestrzeń wspierająca rozwój emocjonalny i społeczny użytkowników z dysfunkcjami.

Autorzy kolejnych prezentacji zwracali uwagę na terapeutyczną rolę książek i bibliotek. Mgr Barbara Szczepaniak (Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. KEN w Warszawie) w referacie *Relacje na receptę* podkreśliła terapeutyczną rolę literatury oraz znaczenie pracy z emocjami w bibliotece. Referentka podjęła temat „relacji na receptę”, pokazując, że literatura może wspierać rozwój emocjonalny i pomagać w radzeniu sobie z trudnościami. Wystąpienie mgr Aleksandry Błażewicz (Szkoła Podstawowa nr 91 im. Janusza Kusocińskiego w Krakowie) dotyczyło funkcji biblioteki jako „bezpiecznej przystani” – miejsca sprzyjającego otwartości, ciszy i życzliwości, poszanowania każdego użytkownika. W dalszej części mgr Ewa Kirsz z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im KEN w Warszawie, poruszyła temat wyzwań związanych z funkcjonowaniem bibliotek w cyfrowym świecie, wskazując na rosnące potrzeby użytkowników oraz zmieniającą się rolę bibliotekarza. Duże zainteresowanie wzbudził referat mgr Alicji Sikory i mgr Krzysztofa Piekuta (Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Hugona Kollątaja w Krakowie), którzy omówili wpływ sztucznej inteligencji na działalność bibliotek (*Od panoptikonu do czatbota*). Nie zabrakło refleksji nad funkcjonowaniem bibliotek w cyfrowym świecie. Prelegenci zwracali uwagę na rosnącą liczbę pytań związanych z nowymi technologiami oraz potrzebę dostosowania oferty bibliotek do dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. Szczególne zainteresowanie wzbudziło

wystąpienie dotyczące roli sztucznej inteligencji w pracy bibliotek, podczas którego omawiano zarówno szanse, jak i wyzwania związane z jej wykorzystaniem. Sesję zamknęło wystąpienie mgr Krzysztofa Hennego, z Sygnity Business Solutions, prezentującego możliwości systemów katalogowych (INTEGRO) jako narzędzi wspierających budowanie relacji z użytkownikami. Po tej części uczestnicy udali się na przerwę kawową, która sprzyjała rozmowom i wymianie doświadczeń.

Drugą sesję poprowadziła dr Agnieszka Fluda-Krokos, dyrektor Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie. Sesja dotyczyła praktycznych działaniach bibliotek oraz ich roli w społecznościach lokalnych. Mgr Małgorzata Zaleska (Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Mariana Rejewskiego w Bydgoszczy) w swoim wystąpieniu omówiła, jak historia wydarzeń bibliotecznych może stać się opowieścią o budowaniu relacji. Następnie mgr Ewa Bochynek (Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna. Filia w Wałbrzychu) przedstawiła działania wałbrzyskiej ksiąźnicy pedagogicznej jako przykładu współtworzenia przestrzeni dla lokalnej społeczności. Prelegenci zaprezentowali różnorodne inicjatywy, które pokazały bibliotekę jako centrum integrujące mieszkańców. Wystąpienia ukazywały, w jaki sposób wydarzenia, organizowane przez biblioteki, mogą budować relacje i wzmacniać więzi społeczne. Szczególną uwagę zwrócono na współpracę z instytucjami lokalnymi oraz wspólne tworzenie przestrzeni otwartej dla różnych grup odbiorców.

Wystąpienie, przygotowane przez mgr Annę Lisiecką i mgr Aldonę Zimną (Publiczna Biblioteka Pedagogiczna Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu), ukazało bibliotekę jako centrum współpracy międzyinstytucjonalnej, działające na rzecz edukacji i integracji środowiska lokalnego. W dalszej części sesji podkreślono rolę nauczyciela-bibliotekarza jako animatora relacji, który nie tylko udostępnia zasoby, lecz także aktywnie angażuje społeczność. Mgr Paweł Marchel (Biblioteka Publiczna w Solcu Kujawskim) wskazał na znaczenie znajomości psychologii w pracy bibliotekarza oraz jej wpływ na budowanie trwałych więzi ze społecznością. Zwieńczeniem sesji była refleksja nad znaczeniem psychologii w pracy bibliotekarza – wskazano, że umiejętność budowania relacji interpersonalnych jest kluczowa dla efektywnego funkcjonowania biblioteki jako miejsca przyjaznego i otwartego.

Dzień konferencyjny zakończył się dyskusją oraz podsumowaniem obrad. Uczestnicy zgodnie podkreślali, że współczesna biblioteka to nie tylko przestrzeń przechowywania książek, lecz przede wszystkim miejsce spotkań, dialogu i budowania więzi społecznych. Konferencja sprzyjała refleksji, że biblioteki stoją dziś przed wieloma wyzwaniami, ale jednocześnie mają potencjał, by odpowiadać na potrzeby współczesnego społeczeństwa – zarówno w świecie realnym, jak i cyfrowym.

Bibliografia

- Piotrowska, Anna (2026, 5 marca). X Nowe Ogólnopolskie Forum Bibliotek Pedagogicznych, 11-12 czerwca 2026. W: Wydarzenia. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Hugona Kollątaja w Krakowie. Filia w Wadowicach [online]. Pobrano 23 lipca 2026 r., z: <https://pedagogicznawadowice.pl/wydarzenia/435-x-nowe-ogolnopolskie-forum-bibliotek-pedagogicznych-11-12-czerwca-2026>
- PROLIB w czerwcu na konferencjach bibliotekarskich (2026). W: Sygnity Business Solution [online]. Pobrano 23 lipca 2026 r., z: <https://sygnitybs.pl/prolib-na-konferencjach-bibliotekarskich/>